

Homeroswedstrijd 2023-2024 – een selectie uit Nederlandse vertalingen

Homeros, *Ilias* 19.282-302

1 - Carel Vosmaer 1880. *De Ilias van Homeros* / vert. [uit het Grieksch] door C. Vosmaer. Sijthoff. Leiden.

Doch nu Briseïs, gelijk aan de gulden godin Afrodite,
Daar zag liggen Patroklos, verminkt door het vlijmende koper,
Wierp zij zich over het lijk, luid snikkend, terwijl hare handen
285 Boezem en teederen hals en het schoone gelaat zich verscheurden.
Dan sprak tranen vergietend de vrouw godinnen gelijkend :
– Eedle Patroklos, mij droeve het meest aan het harte gelegen,
Levend verliet ik u noch, toen hier uit de tent men mij wegbracht,
Maar dood vind ik u thans, hier keerende, heerscher der volken;
290 Zoo wordt rampspoed steeds mij vervangen door anderen rampspoed.
Immers de gade aan wien mij mijn vader en achtbare moeder
Gaven, ik zag door het koper hem vóór onze veste verscheuren,
Ook drie broederen, allen het kroost van mijn eigene moeder,
Innig geliefd, die roofde mij mede de dag der verschrikking.
295 Nochtans wildet gij niet dat ik jammerde, toen mij Achilleus
Doodde mijn man en de veste verwoestte des godlijken Munes,
Maar gij beloofdet mij toen te maken des eedlen Achilleus
Jeugdige vrouwe, en dan met de schepen naar Fthia mij voerend,
Daar bij den stam Murmidonen het bruiloftsmaal te bereiden.
300 Eindloos beween ik u dus, nu gij sneefdet, gij vriendelijk altijd.
Alzoo zeide zij weenend ; ook jammerden andere vrouwen,
Maar om Patroklos in schijn, doch ieder om eigenen rampspoed.

2 - Aegidius Timmerman 1931. Homerus, *Ilias*. Metrische vertaling van Aegidius W. Timmerman. Paris. Amsterdam.

Maar toen nu eensklaps Briseïs, de goud' Afrodite gelijkend,
Zag hoe Patroklos daar lag, geveld door het puntige koper,
Wierp zij zich over hem heen en omhelsde hem, jammerlijk krijtend !
Open reet zij haar borst en haar zachte hals met haar handen,
Ja, ook haar schone gelaat, en die vrouw, een Godin evenarend,
Sprak toen schreiende: 'Ach, Patroklos ! wat waart gij mij dierbaar !
'Mij, ongelukkige, diep in mijn hart! Ik liet U nog levend
'Achter, toen ik hier de tent moest verlaten. Nu vind ik u weder,
'Dood, o mijn veldheer ! Voor mij volgt het ene kwaad op het andre...
'Eerst moest ik zien hoe de man, mij door vader en moeder gegeven,
'Lag voor de stad, verminkt door de scherpste van 't koper. En ook zo
'Drie mijner broeders, geboren met mij uit dezelfde moeder,
'Dierbare broers, die daar allen op één dag, hun ondergang vonden !
'Gij echter liet mij niet eens toe te wenen, de dag dat Achilles
'Doodde mijn gad' en de stad van de edele Mynes verwoestte,
'Zeggend dat gij mij de jeugdige vrouw van de hoge Achilles
'Maken zoudt en mij te sloop zoudt brengen naar Fthia en daar dan
't Bruiloftsmaal aanrichten laten te midden der Myrmidonen !
'Daarom beweent ik U, dode ! zo diep! U zo vriendelijk altijd ...'
Zo sprak zij wenend en met haar beklagden de vrouwen Patroklos,
Schijnbaar, in waarheid beweende een ieder het leed van haar zelve ...

3 - M.A. Schwartz 1956 (laatste herdruk 2012). Homerus, *Ilias*, vertaald door M.A. Schwartz. Oorspronkelijk bij Tjeenk Willink. Haarlem (nu Polak & Van Gennep. Amsterdam)

Toen nu Briseïs, als de gouden Aphrodite zo schoon, Patroklos daar zag liggen, verminkt door het scherpe brons, jammerde zij luid en wierp zich over hem heen. Zij reet open haar borst en haar zachte hals en schoon gelaat. Wenend sprak de vrouw, de gelijke van de godinnen: „Ach, Patroklos, zo geliefd aan mijn treurend hart! Levend liet ik u achter, toen ik de tent verliet; dood vind ik u hier bij mijn terugkomst, machtige veldheer. De ene ramp volgt voor mij op de andere. De man, aan wie mijn vader en eerbiedwaardige moeder mij hadden gegeven, zag ik liggen voor mijn stad, gedood door het scherpe brons; mijn drie broers, uit dezelfde moeder geboren als ik, dierbare broeders, werden allen de prooi van de dood. Maar gij, toen Achilles mijn man had gedood en de stad van koning Mynes verwoest had, liet mij niet over aan mijn tranen, maar gij beloofde mij te maken de wettige vrouw van koning Achilles; hij zou mij op zijn vloot naar Phthia brengen en het bruiloftsmaal aanrichten te midden der Myrmidonen. Altijd vriendelijk waart gij; niet zal ik ophouden uw dood te bewenen.” Zo sprak zij schreiend en de vrouwen weeklaagden met haar, in schijn om Patroklos, maar ieder om haar eigen leed.

4 - Jan Van Gelder 1969. *Ilias : de wil van Zeus / Homerus*; vertaald en ingeleid door Jan van Gelder. Bert Bakker/Daamen n.v. Den Haag.

Toen dan Briseïs, evenbeeld van de gouden Afrodite, Patroklos zag liggen, opengereten door het scherpe brons, stortte zij zich op hem met een helle kreet; zij sloeg zich de nagels in haar borst, haar tedere hals en in haar lieflijk gezicht. Snikkend sprak zij, die godin onder de vrouwen: „Patroklos! Liefste vriend in mijn ongeluk! Levend liet ik je achter, toen ik dit verblijf vaarwel zei en nu ik terugkeer, aanvoerder van het krijgsvolk, vind ik je gestorven. Hoe volgt voor mij ellende op ellende, altijd maar door! De man, aan wie mijn vader en mevrouw mijn moeder mij gaven, zag ik voor onze stad opengereten door het scherpe brons, en drie broers, zoons van dezelfde moeder, bloedeigen broers – allen vonden zij die dag hun ondergang. Maar jij liet mij nauwelijks tot tranen komen, toen de snelle Achilles mijn man had gedood en de stad van de edele Mynes had verwoest: je zei dat je Achilles er toe zou brengen mij tot zijn wettige vrouw te maken; op zijn schepen zou hij mij naar Fthia meenemen en te midden van zijn Myrmidonen de bruiloft vieren. Daarom kan ik niet ophouden te huilen over je dood – zachtmoedige, troostrijke man.”

Zo sprak zij wenend en de vrouwen begeleidden haar met hun jammerklachten, zogenaamd om Patroklos, maar ieder dacht aan haar eigen leed.

5 - H. J. de Roy van Zuydewijn 1980. *De wrok van Achilles*, ingeleid en vertaald in Nederlandse hexameters door H.J. de Roy van Zuydewijn. Martinus Nijhoff. 's-Gravenhage.

Toen nu Briseïs, de gouden godin Afrodite gelijkend,
't lijk van Patroklos zag liggen, verscheurd door het scher van de speren,
wierp ze zich jammerend over hem heen, terwijl ze haar borst en
tedere hals en haar mooie gezicht met haar nagels verscheurde.
Weeklagend snikte de vrouw, die het evenbeeld van een godin was:
« Arme Patroklos, op wie mijn rampzalige hart zo gesteld was!
Levend liet ik je achter, toen ik de kamphut verliet, en
nu ik terugkom, Patroklos, jij hoofd van het volk der Achaeërs,
vind ik je dood. Zo treft mij het ene verdriet na het ander. 290
Hem wie mijn vader en edele moeder me hadden geschonken
vond ik verscheurd door het vlijmscherpe brons, voor de stadsburcht.
Drie van mijn broers, uit een en dezelfde moeder geboren,
broers die mij dierbaar waren, beleefden allen hun doodsdag.
Maar toen de snelle Achilles mijn man om het leven gebracht had
en hij de stad van de godlijke Mynes verwoest had, liet jij me
niet met mijn tranen alleen en heb je beloofd mij tot vrouw van
de edele Achilles te maken en mij op de schepen naar Fthia
over te brengen en bij zijn volk onze bruiloft te vieren.
Bitter beweën ik je dood, jij die altijd de minzaamheid zelf was. » 300
Zo sprak ze wenend en klagend en met haar klaagden de vrouwen,
eerst om de dood van Patroklos, dan elk om haar eigen ellende.

6 - Patrick Lateur 2010 (2014). *Ilias. Wrok in Troje*. Athenaeum/Polak & Van Gennepe. Amsterdam.

Briseïs, als de gouden Afrodite,
zag Patroklos, die door het scherpe zwaard
verminkt was, sloeg haar armen om hem heen
en weeklaagde met klare stem. Zij reet
haar boezem, zachte hals en mooi gelaat
toen open met haar handen, jammerend
sprak zij, een vrouw die als godinnen was:

‘Ach Patroklos, ja, mij, ellendeling,
was jij het dierbaarst. Levend liet ik jou
hier achter toen ik deze hut verliet,
en dood vind ik je bij mijn wederkomst,
jij, aanvoerder van krijgsvolk. Tegenslag
na tegenslag blijft mij maar achtervolgen.

290

De man aan wie mijn vader en mijn moeder,
de eerbiedwaardige, me uithuwden,
zag ik verminkt door een scherp zwaard
gesneuveld vóór de muren van de stad.
Drie broers, mij dierbaar, uit dezelfde moeder
als ik geboren, vonden allen reeds
hun doodsdag. Maar van jou mocht ik niet wenen
nadat mijn man gedood was door Achilles
en de snelvoetige de stad verwoestte
van Mynes, onze goddelijke vorst.

Jij hebt me toen verzekerd dat je mij
tot legitieme vrouw van held Achilles
zou maken en dat hij me met zijn schepen
naar Fthia mee zou voeren om een trouwfeest
te houden in de kring van Myrmidonen.

300

Onafgebroken zal ik dus jouw dood
bewenen, want je was steeds vriendelijk.’
Zo sprak zij wenend en de vrouwen vielen
haar bij met hun gejammer, ogenschijnlijk
om Patroklos, maar elk had wel haar eigen
verdriet. (...)

7 - Imme Dros (Tweede druk december 2015). *Homeros Ilias*. Uitgeverij Van Oorschot. Amsterdam.

Toen Briseïs, mooi als de gouden godin Afrodite,
Patroklos zwaar verminkt door het scherpe brons daar zag liggen
wierp ze zich op hem, gilte en krabde zich wild met haar nagels
over haar borst, haar tere hals, haar lieflijk gezicht, en 285
zei daarbij snikkend, het goddelijk mooie meisje Briseïs:
'Patroklos, jij die mijn ongelukkige hart nog het liefst had,
levend liet ik je achter toen ik de hut moest verlaten,
en nu ik hier weer terugkom lig je dood voor mijn ogen,
herder van je krijgsvolk. Ramp na ramp overkomt mij! 290
Eerst moest ik zien dat de man, die mijn vader en zorgzame moeder
voor mij kozen verminkt door het scherpe brons voor de stad lag,
toen kwam voor mijn broers die mijn eigen moeder gebaard had,
alle drie mijn dierbare broers, de dag van het onheil.
Jij alleen troostte me toen de snelvoetige krijgsheld Achilleus 295
zelf mijn aanstaande man had gedood en de vesting van koning
Mynes verwoest had: je zei dat je mij de vrouw van Achilleus
maken zou en dat Achilleus mij voor het bruiloftsfeest bij de
Myrmidonen op snelle schepen naar Fthia zou varen.
Ach, mijn altijd zachtaardige vriend, ik blijf om je treuren,' 300
zei ze huilend, en naast haar huilden de andere vrouwen,
ook wel om Patroklos, maar toch vooral om hun eigen ellende.